

Съвместно европейско подпомагане за устойчиво финансиране в градските зони

JESSICA

Нов начин за усвояване на средствата от ЕС в подкрепа на устойчивите инвестиции и растежа в градските зони

Какво представлява JESSICA?

Съкращението JESSICA означава **Съвместно европейско подпомагане за устойчиво финансиране в градските зони**. Инициативата се осъществява от Европейската комисия и Европейската инвестиционна банка (ЕИБ), в сътрудничество с Банката за развитие на Съвета на Европа (БРСЕ). В съответствие с новите процедури държавите-членки получават възможност да усвоят част от безвъзмездната помощ от ЕС, наричана още Структурни фондове, като извършват инвестиции с възстановима стойност по линия на проекти, които са част от интегриран план за устойчиво развитие на градските райони. Тези инвестиции, които могат да бъдат под формата на дялово участие, заеми или гаранции, достигат до проектите чрез фондове за градско развитие и, при необходимост, чрез холдингови фондове.

Кога влиза в сила?

Законодателният пакет за Структурните фондове на ЕС за програмния период 2007-2013 г. определя оперативната рамка¹ за JESSICA. Оперативните процедури са в процес на разработване и ще заработят щом оперативните програми² бъдат официално договорени с Европейската комисия.

За да имат право да използват средства чрез JESSICA, държавите-членки трябва да включат в оперативните си програми градоустройствен план, който в идеалния случай трябва да е придружен от разчет за потенциалния разход на средства по JESSICA при изпълнението на плана. След това държавите-членки ще трябва да решат какъв дял от Структурните фондове биха искали да усвоят по линия на JESSICA.

JESSICA не е нов източник на средства за държавите-членки. Това е по-скоро нов начин на усвояване на наличната безвъзмездна помощ по линия на Структурните фондове, предвидена за подкрепа на градоустройствени проекти.

¹ Същите са известни като регламенти и по отношение на JESSICA включват Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета, членове 36, 44 и 78; Регламент (ЕО) № 1080/2006 на Европейския парламент и на Съвета, член 7 и член 8; и Регламент (ЕО) № 1828/2006 на Комисията, членове 43, 44, 45 и 46.

² Оперативните програми представляват подробни стратегии, договорени между държавите-членки и Европейската комисия, които уреждат усвояването на средствата по Структурните фондове и съфинансирането за периода 2007-2013 г.

Какво представлява „интегрираният план за устойчиво градско развитие“?

Интегрираният план за устойчиво градско развитие се състои от система взаимосвързани действия, които целят трайно подобрене на икономическото, материалното, социалното и екологичното положение на даден град или градски район. Основата на този процес е „интеграцията“, което ще рече че всички политики, проекти и предложения трябва да бъдат разглеждани в тяхната взаимосвързка. С оглед на това между елементите на плана трябва да има такава синергия, че цялостното му въздействие да превишава сбора от въздействието на отделните му съставни части, ако те бъдат осъществени поотделно.

В много държави-членки вече са изготвени общоградски градоустройствени планове и планове за определени райони, които са съобразени с действащата нормативна уредба и имат големи шансове да се впишат в това определение. Плановете и другите политически документи без правна сила, одобрени след обществени допитвания и след съответната оценка за въздействието върху общността, също могат да осигурят достатъчно добра основа за интегрираното развитие на града.

С отпуснати заеми в размер на почти 30 млрд. евро за градски транспорт и проекти за обновяване на градската инфраструктура през изминалите 5 години, ЕИБ натрупа огромен опит в подготовката и финансирането на градоустройствени проекти в цяла Европа. В духа на споразумението на Съвета на ЕС³ за извеждане съживяването на градовете като водеща обща политика, ЕИБ ще засили участието си в този сектор. По искане на организатори на проекти и в допълнение към предоставяните от JESSICA средства, ЕИБ е готова да разгледа възможността за предоставяне на заем от собствените си средства по проекти за градско развитие.

³ Неофициална среща на министрите, проведена в Лайпциг на 24-25 май 2007 г.

Как се усвояват средствата по линия на JESSICA?

Какво представлява фондът за градско развитие?

Фондът за градско развитие (ФГР) представлява фонд, който инвестира в публично-частни партньорства и други проекти, включени в интегриран план за устойчиво градско развитие. За да получи правото на финансиране от JESSICA, ФГР ще трябва да докаже, освен всичко друго, наличие на достатъчно висока компетентност и управленска независимост, на подробен бизнес план и бюджети за изпълнение на отговарящи на условията проекти, както и на стабилна финансова подкрепа. Въпреки липсата на строги изисквания за правен статус, ФГР може да е обособено юридическо лице или да е учреден като "целева сметка" в рамките на съществуваща финансова институция. В подобни случаи средствата по линия на JESSICA трябва да се отчитат отделно и да са ясно разграничени от другите активи на финансовата институция. ФГР могат да бъдат учредявани както на национално, така и на регионално, и на местно/общинско равнище, съобразно интегрираните планове за градско развитие, предстоящите проекти и инвеститорския интерес.

Какви проекти могат да кандидатстват?

Правилата относно допустимостта на разходите по проектите, финансирани чрез JESSICA, са в общи линии същите като правилата за усвояване на средства от Структурните фондове, но в същото време трябва да се отчитат определени национални ограничения. Извън посочените в регламентите недопустими разходи като тези за жилищно настаняване в някои държави-членки, JESSICA може да създаде условия за по-гъвкаво управление на проектите, докато в същото време се съблюдават правилата за допустимост, при задължителното условие проектите, които биват подпомагани, да са част от „интегрирани и устойчиви“ градоустройствени планове. Недопустимите компоненти на разходите например, могат да бъдат включени в по-мощен, между-секторен градоустройствен проект, при положение че бъде осигурено достатъчно допълнително финансиране от други източници, както частни така и обществени, за покриване на тези недопустими разходи.

При разглеждането на проекти, които биха могли да се възползват от финансиране по JESSICA, интегрираният подход се налага като необходимост. Средствата по JESSICA могат да бъдат насочвани целево към следните проекти:

- Градска инфраструктура, в т.ч. транспорт, водоснабдяване/отпадъчни води, енергетика и др.
- Наследство или културни обекти, туризъм или друг вид трайно ползване.
- Възстановяване на стари промишлени обекти, в т.ч. почистване и обеззаразяване на площадки.
- Административни помещения за МСП, за развитие на информационните технологии и/или за научноизследователска дейност.
- Университетски сгради, в т.ч. медицински, биотехнологични и други специализирани обекти.
- Повишаване на енергийната ефективност.

Какво представлява един холдингов фонд?

Холдинговият фонд се учредява с цел инвестиране в повече от един ФГР. Наличието на холдингов фонд не е задължително условие за изпълнението на проекти по JESSICA, но създаването на подобен фонд предоставя редица предимства на държавите-членки:

- Позволява на управляващите органи да възлагат някои от задачите по линия на изпълнението на JESSICA на подходящи професионалисти. Сред тези задачи са определянето на точни критерии за подбор при инвестиране във ФГР, оценка и препоръчване на подходящи за инвестиране ФГР, уточняване на договорните условия с фондовете, както и наблюдение и докладване на резултатите от работата на ФГР;
- Държавите-членки, в които градоустройственото инвестиране е все още слабо развито, също могат незабавно да се възползват от финансирането по JESSICA, докато ФГР и инвестиционните градоустройствени проекти още се подготвят и изпълняват; и
- Холдинговите фондове позволяват средствата по JESSICA да се обединят с други обществени и/или частни ресурси, с цел да бъдат инвестирани във ФГР.

Какви са предимствата от използването на JESSICA?

Главните ползи са:

- **Оборотност на средствата** – при условие че фондовете за градско развитие (ФГР) инвестират средствата по JESSICA в допустими проектни разходи преди изтичане на крайния срок за програмния период по Структурните фондове (n+2, т.е. преди края на 2015 г.), то тогава възвръщаемостта/постъпленията, осигурени от тази инвестиция, могат да останат в разпоредба на ФГР или да бъдат възстановени на управляващия орган, за да бъдат реинвестирани в нови проекти за обновяване на градовете. За държавите-членки, пред които стои перспективата от съкращаване на безвъзмездното финансиране от ЕС през следващия програмен период, JESSICA предлага възможност за създаване на трайно наследство, изградено с наличните сега средства.
- **Привличане на допълнителен заеман капитал (левъридж)** – едно от значимите присъщи на JESSICA предимства е способността ѝ да привлича за участие частния сектор, като по този начин гарантира по-нататъшните инвестиции и, което е може би по-важно, осигуряването на знания и умения за изпълнение и управление на проекти. В някои случаи инвестициите от частния сектор могат да осигурят изпълнение на изискванията за съфинанси-

ране от страна на държавите-членки⁴. Независимо от възможността за „преобразуване“ на безвъзмездното финансиране по JESSICA във възстановима инвестиция, средствата не подлежат на възстановяване на Европейската комисия и не трябва да бъдат възприемани като държавен дълг.

- **Гъвкавост** – JESSICA позволяват по-гъвкав подход както по отношение на по-широките граници на допустимост на разходите, така и по отношение на усвояването на средствата по JESSICA за инвестиции в дялов капитал, заеми или гаранции.
- **Експертни знания и творчески подход** – държавите-членки, управляващите органи, столиците и градовете ще се възползват от експертните знания на банковия и частния сектор. JESSICA би могла да изиграе ролята на катализатор в градските райони, като укрепи инвестиционния пазар и по този начин допълни други инициативи и източници на финансиране, съществуващи в държавите-членки. Участието на частния сектор обаче ще продължи да бъде регулирано от правилата за държавните помощи.

⁴ Според регламентите, държавите-членки са задължени да допълват Структурните фондове с вноски по оперативните програми. Този процент „собствени средства“ може да е различен във всяка държава-членка.

В какво се изразява участието на ЕИБ в JESSICA?

Както вече бе посочено, JESSICA е съвместна инициатива на Европейската комисия и ЕИБ.

Участието на ЕИБ в JESSICA е в три посоки:

- Консултиране и подпомагане на централната, регионалната и местната власт с оглед изпълнението на JESSICA;
- Насърчаване създаване на фондове за градско развитие и прилагане на добрите практики в Европа;
- Възприемане ролята на холдингов фонд, при желание от страна на държавите-членки или на управляващите органи.

В хода на изпълнението по JESSICA следва да се отчитат градските условия, социалната, икономическата, правната и административната среда на национално, регионално и градско равнище. Това може да наложи необходимостта от предварителни проучвания за дадени региони и градове в ЕС, в съответствие с общите принципи за инициативата JESSICA, изложени по-горе. Европейската комисия⁵ и ЕИБ (с участието и приноса на Банката за развитие към Съвета на Европа), в

⁵ ГД „Регионална политика“ (DG Regio).

сътрудничество с държавите-членки и управляващите органи, ще положат усилия да установят потребностите на съответното равнище (национално, регионално или общинско) и да направят подобни предварителни оценки по JESSICA през 2007 г., както и през 2008 г., ако това е необходимо. Европейската комисия подпомага финансирането на тези проучвания, които ще бъдат осъществени от ЕИБ.

Към кого да се обърнете?

Ако имате други въпроси относно JESSICA, можете да се обърнете към:

Работна група по JESSICA

Европейска инвестиционна банка

100, boulevard Konrad Adenauer

L-2950 Luxembourg

☎ +352 43 79 - 83069

☎ +352 43 79 - 63099

✉ jessica@eib.org

www.eib.org/jessica

ISBN 978-92-861-0660-6

9 789286 106606

© Снимки: Студио за графичен дизайн на ЕИБ, SMTC-Tram Clermont-Ferrand
© EIB – 09/2008 – QH-78-07-297-BG-C

Европейска
инвестиционна
банка